

MUUSIKA AINEKAVA

5. klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid :

5. klassi muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid;
- 2) tunneb huvi muusika kui kunstiliigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset;
- 3) mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu;
- 4) kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid;
- 5) väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana;
- 6) teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure;
- 7) teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonda.

Õppetegevus ja meetodid:

- 1) ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel;
- 2) kahe- või kolmehäälnelise laulmine koolikooris;
- 3) relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel;
- 4) pillimänguoskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes;
- 5) kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale;
- 6) eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises;
- 7) muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes;
- 8) esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine;
- 9) teatris, kontserdil ja muuseumis käimine ning õppekäigud (helistuudiod, raamatukogud, muusikakoolid jne).

5.klassi õpilasele omast teadmishimu ning aktiivsust rakendatakse kõigis muusikalistes tegevustes. Selles eas tähtsustub töö õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete arendamisel ning rakendamisel erinevates muusikalistes tegevustes. Olulised

tegevused on selleski kooliastmes laulmine ja pillimäng. Klassitunnis lauldakse a cappella ja saatega ühe- ja kahehäälselt, koolikooris kahe- ja kolmehäälselt. Süvendatakse pillimänguoskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi 6-keelse väikekandle või plokkflöödi mänguvõtteid. Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse muusikalise omaloomingu kaudu. Muusikat kuulates arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Tähtsustub muusika oskussõnade kasutamine muusikapalasis analüüsides ning oma arvamuse põhjendamine vestlustes. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu. Õpilaste eneseväljendusoskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saada kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, käiakse kontsertidel ja muusikaetendustel ning osaletakse erinevatel õppekäikudel. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Õppemeetoditena kasutatakse laulmist, pillimängu, muusikalist liikumist, omaloomingut, muusika kuulamist ja muusikalugu, muusikalist kirjaoskust, õppekäike, vestlusi, rühmatööd, kirjalikke ja suulisi ülesandeid.

1. Laulmine

Õppesisu :

- 1) Ühe- ja kahehäälsuse rakendamine laulmisel.
- 2) Kahe- või kolmehäälselne laulmine koolikooris (kui on koor moodustatud) või ansamblis.
- 3) Relatiivsete helikõrguste (astmete) kasutamine laulude õppimisel.
- 4) Esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine.

Õpitulemused:

5. klassi lõpetaja:

- 1) laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest;
- 2) seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2;
- 3) rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes;
- 4) laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseliseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule;

5) laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Kas tunned maad“ (J. Berad), „Meil aiaäärne tänavas“ (eesti rahvalaul), üks jõululaul, üks laul I veerandil ja „Kimbuke kevadet“ (S. Kaasik).

2. Pillimäng

Õppesisu:

- 1) Pillimänguuskuste arendamine ja rakendamine erinevates pillikoosseisudes.
- 2) Muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes.
- 3) Esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine.
 - 4) Süvendatakse pillimänguuskusi erinevates pillikoosseisudes ning arendatakse edasi plokkflöödi mänguvõtteid.

Õpitulemused :

5. klassi lõpetaja:

- 1) kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes ja/või ostinato'des;
- 2) kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi.

3. Muusikaline liikumine

Õppesisu:

- 1) Eri rahvaste tantsude karakteri väljendamine liikumises.
- 2) Muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes.
- 3) Esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine.
 - 4) Liikumistegevuse põhirõhk on eesti rahvatantsudel ning teiste rahvaste muusika karakteri väljendamisel liikumise kaudu.

Õpitulemused:

5. klassi lõpetaja:

- 1) tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi;
- 2) tantsib eesti laulu- ja ringmänge;

4. Omalooming

Õppesisu :

- 1) Õpib looma rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.
- 2) Õpib kasutama improvisatsioonides astmemudeleid.
- 3) Õpib looma tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne.
- 4) Õpib kasutama muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist.

Õpitulemused :

5. klassi lõpetaja:

- 1) loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel;
- 2) kasutab improvisatsioonides astmemudeleid;
- 3) loob tekste: regivärsse, lihtsamaid laulusõnu jne;
- 4) kasutab muusika karakteri ja meeleolu väljendamiseks loovliikumist ja kunstilist väljendusviisi.

5. Muusika kuulamine ja muusikalugu

Õppesisu :

- 1) Kuulatud muusikapalade iseloomustamine, tuginedes muusika väljendusvahenditele ja oskussõnavarale.
- 2) Õpilane õpib võrdlema muusika kuulamise kaudu hääleliike, kooriliike, instrumentaalmuusikat, erinevaid pille (ka eesti rahvapillid) ja erinevate maade rahvalaule.

Õpitulemused :

5. klassi lõpetaja:

- 1) kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi;
- 2) kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; tuntumaid Eesti koore; teab Eesti laulupidude traditsiooni;
- 3) kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit;
- 4) tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse; oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;

- 5) iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusika oskussõnavara;
- 6) teadvustab muusikateoste autorikaitse vajalikkust ning on tutvunud sellega kaasnevate õiguste ja kohustustega.

6. Muusikaline kirjaoskus

Õppesisu :

- 1) Tuletab meelde ja õpib allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: veerandnoot, kaheksandiknoot, poolnoot, täisnoot, veerandpaus, kaheksandikpaus, poolpaus, täispaus, TAI-RI, TI-RI-TI-RI, TI-TIRI, TIRI-TI, TA-I-TI.
- 2) Tuletab meelde taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides.
- 3) Õpib ja tuletab meelde relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega).
- 4) Tuletab meelde ja õpib viulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides.
- 5) Tuletab meelde ja õpib duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides.
- 6) Tuletab meelde ja õpib allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
 1. eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
 2. vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon;
 3. tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
 4. tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, crescendo, diminuendo.
- 7) Kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õpitulemused :

5. klassi lõpetaja:

- 1) mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: veerandnoot, kaheksandiknoot, poolnoot, täisnoot, veerandpaus, kaheksandikpaus, poolpaus, täispaus, TAI-RI, TI-RI-TI-RI, TI-TIRI, TIRI-TI, TA-I-TI;

- 2) mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- 3) kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- 4) mõistab viiulivõtme ja absoluutsete helikõrguste g–G2 tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 5) mõistab duur-, moll-helilaadi ja helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning kasutab neid musitseerides;
- 6) mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
 1. eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud;
 2. vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon;
 3. tämber, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);
 4. tempo, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, crescendo, diminuendo;
- 7) kordavalt I kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

7. Õppekäigud

Õppesisu :

- 1) Osalemine koolis toimuvatel muusikaüritustel ja aktustel.
- 2) Osavõtt kooli traditsioonilistest üritustest
 - 3) Koori- ja ansamblilauljatel on kohustus osa võtta kõikidest planeeritud esinemistest kooriga/ansambliga, kategooriasse laulmisest ja laulupeoga seotud üritustest.

Õpitulemused :

5. klassi lõpetaja:

- 1) kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;
- 2) kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara;
- 3) koori- ja ansambli laulja annab endast maksimumi esinemisel või võistulaulmisel, et kaitsta oma kooli au.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine

- 1) Infootsing.
- 2) Internetist muusikaliste näidete leidmine ja kasutamine õppimisel.
- 3) Lisarepertuaari otsimine muusikatunni mitmekesisemaks muutmiseks.
- 4) Arutelud teemadel, mis puudutavad laialdasemalt muusikat kui kunsti.
- 5) Oskab kasutada õppetöös keskkondi LearningApps ja CrosswordLabs.

Hindamine:

2010. aasta riikliku õppekava järgi liigitub hindamine kujundavaks ja kokkuvõtteks hindamiseks.

Kujundav hindamine jälgib õpilase arengut, keskendub protsessile, aitab eesmärgi seada.

Kujundava hindamisena mõistetakse õppeperioodi kestel toimuvat hindamist, analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse õpilastele tagasisidet õppimise tulemuslikkuse kohta, motiveeritakse ja suunatakse õpilasi edasisele õppimisele (aidates neil teadvustada oma vajadusi, seniseid saavutusi ning vajakajäämisi) ja kavandatakse järgnevad eesmärgid. Kujundava hindamise ülesandeks on õpilase arengu ergutamine, toetamine ja tema õpitulemuste parandamine.

Kokkuvõttev hindamine teeb kokkuvõtte õpilase arengust, keskendub lõpptulemusele, on aluseks õppe edasisele kavandamisele.

Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse koostisosi:

- 1) laulmine;
- 2) pillimäng;
- 3) muusikaline liikumine;
- 4) omalooming;
- 5) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 6) muusikaline kirjaoskus;
- 7) õppekäigud

5.klassis hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Lisaks sellele hinnatakse ka õpilase aktiivsust, tunnist osavõttu, hinnangut enese ja kaasõpilaste osalemisele ning saavutustele õppes. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel arvestatakse õppetegevuse osana koondhindamisel.

5.klassis on suurem osakaal muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistes tegevustes. Eelkõige tuleb hinnata seda, mida tahetakse saavutada.

Kasutatav õppekirjandus:

Heli Roos „Muusikaõpik 5.klassile“ (AVITA 2010)

Heli Roos „Muusikaõpetuse töövihik 5.klassile“ (AVITA 2010)

Õppeaine ajaline maht on 1 tund nädalas, s.o 35 tundi õppeaastas